

Odnos javnosti do rjavega medveda in upravljanja z njim opredeljuje družbeno nosilno kapaciteto

Raziskovalci Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani so odnos javnosti do rjavega medveda in do upravljanja z njim v Sloveniji analizirali leta 2015, na začetku projekta LIFE+ Narava »Celovito upravljanje in varstvo rjavega medveda v severnih Dinaridih in Alpah« (akronim: LIFE DINALP BEAR). Analizo odnosa so izvedli s pomočjo strukturiranega vprašalnika, ki so ga naključno izbrani prebivalci Slovenije prejeli po pošti. Pri tem so projektno območje v Sloveniji razdelili na »osrednje območje« (Dinaridi), kjer je medved stalno prisoten ter na »območje širjenja« (Alpe), kjer se medved zaenkrat pojavlja le občasno oziroma ni zabeležene stalne reprodukcije. Anketo so tarčno naredili v naseljih manjših od 10.000 prebivalcev, da bi se zabeležila stališča ljudi, ki dejansko »živijo z medvedom«. Letos, pred zaključkom projekta, so raziskavo ponovili in rezultate obeh analiz primerjali. Na ta način raziskovalci ugotavljajo, ali se je v času projekta spremenil odnos javnosti do medveda in do upravljanja z njim ter kakšne so bile te spremembe.

Glede dojemanja številčnosti rjavega medveda med obema anketama ni prišlo do bistvenih sprememb. Mnenja o tem, ali je v Sloveniji preveč medvedov, so deljena, vendar rezultati za letošnje leto kažejo, da se nekoliko več anketirancev strinja s tem, da je medvedov v Sloveniji preveč (39,4%) kot v letu 2015 (31,3%).

Večinoma se prebivalci Slovenije ne strinjajo s povečanjem števila medvedov (54,6% v letu 2019 in 49% leta 2015), kar je še posebno izraženo na območju Dinaridov, kjer je medved prisoten v večjem številu in gostoti.

Odstrel medveda kot metodo za regulacijo številčnosti Slovenci iz območja medveda večinoma podpirajo (več kot 66%), pri čemer ni večje razlike med mnenjem prebivalcev iz območja Dinaridov ali Alp.

Glede konfliktnosti rjavega medveda je mogoče opaziti, da se je med letoma 2015 in 2019 nekoliko povečal delež ljudi, ki menijo, da je škoda, ki jo medved povzroča v kmetijstvu, nesprejemljiva (iz 31,4% na 36,4%). To mnenje je kljub temu ostalo manjšinsko.

Strah pred medvedom je pomemben dejavnik, ki sooblikuje odnos družbe do te vrste in tako vpliva na družbeno nosilno kapaciteto. Rezultati odgovorov na vprašanje »Strah me je iti v gozd na območju medveda« se med letoma 2015 in 2019 niso bistveno spremenili. Približno polovica anketirancev se strinja, da jih je strah iti v gozd na območju medveda, približno tretjina anketirancev (37,6%) pa se s to trditvijo ne strinja. Glede na rezultate anketne raziskave na Biotehniški fakulteti sklepajo, da je se je tako imenovana »družbeno nosilna kapaciteta« za rjavega medveda v času trajanja projekta nekoliko poslabšala, kar je bilo pričakovati, saj je v istem času prišlo do znatnega porasta števila medvedov.

Zakaj je pomembno poznati družbeno nosilno kapaciteto za rjavega medveda?

Pozitiven odnos javnosti do medveda je pomemben za ohranjanje te vrste v kulturni krajini sodobne Evrope. Negativna stališča javnosti lahko ogrozijo dolgoročno varstvo te vrste, saj dajejo odločevalci v primerih, ko prevladuje negativen odnos, prednost politikam, ki so ohranjanju manj naklonjene. S pomočjo javnomnenjskih raziskav lahko izboljšamo razumevanje družbene nosilne kapacitete za posamezno vrsto. Za razliko od biološke nosilne kapacitete, ki nam pove koliko osebkov lahko določeno okolje v trenutnih naravnih razmerah prenese (količina hrane, prostor,...), nam družbeno nosilna kapaciteta pove koliko medvedov ljudje v svojem okolju še tolerirajo. Običajno je v kulturni krajini slednja nižja.

V preteklosti se je družbena nosilna kapaciteta izkazala za pomembno pri oblikovanju strategij za reševanje konfliktov med ljudmi in prostoživečimi živalskimi vrstami. Tudi poseganje v populacije z odstrelom se pogosto utemeljuje prav skozi družbeno nosilno kapaciteto. Za njeno razumevanje potrebujemo podatke o tem, kako ljudje dojemajo številčnost medveda (preveč, premalo, zadosti) ter kako dojemajo težave, ki jih imajo uporabniki prostora z medvedom (ali so škode po medvedu še sprejemljive, ali upravljanje ocenjujejo kot ustrezno ali ne, in seveda ali menijo, da medved ogroža varnost ljudi ali ne). Dejansko število medvedov v tem primeru niti ni pomembno - pomembno je, kako večina družbe dojema številčnost medveda in težave, ki jih povzroča pri ljudeh, ki živijo ob njem živijo.

Projekt LIFE+ Narava »Celovito upravljanje in varstvo rjavega medveda v severnih Dinaridih in Alpah« (akronim: LIFE DINALP BEAR)

Z mesecem junijem se zaključuje mednarodni naravovarstveni projekt LIFE+ Narava »Celovito upravljanje in varstvo rjavega medveda v severnih Dinaridih in Alpah« (akronim: LIFE DINALP BEAR), katerega glavni cilj je spodbujanje sobivanja ljudi z medvedi in ki si je z različnimi pristopi prizadeval za zmanjševanje konfliktov med njimi. Predpostavka projekta je, da se z zmanjševanjem konfliktov izboljšuje odnos javnosti do prostoživečih živali ter tudi do odločitev o upravljanju z njimi.

Dokončni izsledki raziskave bodo junija 2019 objavljeni v obliki javno dostopnega poročila. Več o projektu najdete na projektni spletni strani: www.dinalpbear.eu

Več informacij:

mag. Aleksandra Majič Skrbinšek, Katedra za ekologijo in varstvo okolja, Oddelek za biologijo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani, E: almajic@gmail.com; M: +386-40-974-736

Slikovno gradivo

Graf – odgovori na vprašanje »Menim, da je v Sloveniji preveč medvedov«:

[//datawrapper.dwcdn.net/bQELa/2/](http://datawrapper.dwcdn.net/bQELa/2/)

Koda za vstavljanje grafa »Menim, da je v Sloveniji preveč medvedov« na vašo spletno stran:

```
<iframe title="Menim, da je v Sloveniji preveč medvedov." aria-label="Split Bars" id="datawrapper-chart-bQELa" src="//datawrapper.dwcdn.net/bQELa/2/" scrolling="no" frameborder="0" style="width: 0; min-width: 100% !important; border: none;" height="212"></iframe><script type="text/javascript">!function(){use strict;window.addEventListener("message",function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"']");t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px")}});</script>
```

Graf – odgovori na vprašanje »Strinjam se s povečanjem števila medvedov v Sloveniji«:

[//datawrapper.dwcdn.net/HDBmP/2/](http://datawrapper.dwcdn.net/HDBmP/2/)

Koda za vstavljanje grafa »Strinjam se s povečanjem števila medvedov v Sloveniji«: na vašo spletno stran:

```
<iframe title="Strinjam se s povečanjem števila medvedov v Sloveniji." aria-label="Split Bars" id="datawrapper-chart-HDBmP" src="//datawrapper.dwcdn.net/HDBmP/2/"
```

```
scrolling="no" frameborder="0" style="width: 0; min-width: 100% !important; border: none;"
height="212"></iframe><script type="text/javascript">!function(){"use
strict";window.addEventListener("message",function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-
height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-
chart-
"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"'"])};t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-
height"][e]+"px")}}})();</script>
```

Graf – odgovori na vprašanje »Odstrel medvedov je v Sloveniji potreben za uravnavanje velikosti populacije«:

[//datawrapper.dwcdn.net/AdasQ/1/](https://datawrapper.dwcdn.net/AdasQ/1/)

Koda za vstavljanje grafa vprašanje »Odstrel medvedov je v Sloveniji potreben za uravnavanje velikosti populacije« na vašo spletno stran:

```
<iframe title="Odstrel medvedov je v Sloveniji potreben za uravnavanje velikosti populacije." aria-
label="Split Bars" id="datawrapper-chart-AdasQ" src="//datawrapper.dwcdn.net/AdasQ/1/"
scrolling="no" frameborder="0" style="width: 0; min-width: 100% !important; border: none;"
height="212"></iframe><script type="text/javascript">!function(){"use
strict";window.addEventListener("message",function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-
height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-
chart-
"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"'"])};t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-
height"][e]+"px")}}})();</script>
```

Graf – odgovori na vprašanje »Medvedi povzročajo nesprejemljivo škodo v kmetijstvu«:

[//datawrapper.dwcdn.net/9SiPz/1/](https://datawrapper.dwcdn.net/9SiPz/1/)

Koda za vstavljanje grafa vprašanje »Medvedi povzročajo nesprejemljivo škodo v kmetijstvu« na vašo spletno stran:

```
<iframe title="Medvedi povzročajo nesprejemljivo škodo v kmetijstvu." aria-label="Split Bars"
id="datawrapper-chart-9SiPz" src="//datawrapper.dwcdn.net/9SiPz/1/" scrolling="no"
frameborder="0" style="width: 0; min-width: 100% !important; border: none;"
height="212"></iframe><script type="text/javascript">!function(){"use
strict";window.addEventListener("message",function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-
height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-
chart-
"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"'"])};t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-
height"][e]+"px")}}})();</script>
```

Graf – odgovori na vprašanje »Strah me je iti v gozd na območju medveda«:

[//datawrapper.dwcdn.net/Balib/1/](https://datawrapper.dwcdn.net/Balib/1/)

Koda za vstavljanje grafa vprašanje »Strah me je iti v gozd na območju medveda« na vašo spletno stran:

Univerza v Ljubljani

Biotehniška fakulteta

LIFE
DINALP
BEAR


```
<iframe title="Strah me je iti v gozd na območju medveda." aria-label="Split Bars" id="datawrapper-chart-Balib" src="//datawrapper.dwcdn.net/Balib/1/" scrolling="no" frameborder="0" style="width: 0; min-width: 100% !important; border: none;" height="212"></iframe><script type="text/javascript">!function(){use strict";window.addEventListener("message",function(a){if(void 0!==a.data["datawrapper-height"])for(var e in a.data["datawrapper-height"]){var t=document.getElementById("datawrapper-chart-"+e)||document.querySelector("iframe[src*='"+e+"']");t&&(t.style.height=a.data["datawrapper-height"][e]+"px")}}})();</script>
```